

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра економічної кібернетики та інформаційних систем

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВТЕІ КНТЕУ

Н.Л. Замкова

28.09.2020

ЦИФРОВЕ УРЯДУВАННЯ

DIGITAL GOVERNMENT

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»	/ bachelor
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»	/ Public management and administration
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»	/ Public management and administration
Освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»	/ Public management and administration

Розробники:

Ніколіна І.І., кандидат наук з державного управління, доцент

Гарант освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» –

Махначова Н.М., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування 18 вересня 2020 р., пр. № 9; засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права 21 вересня 2020 р., пр. № 9; засіданні вченої ради інституту 28 вересня 2020 р., пр. №08.

Рецензенти:

внутрішній рецензент: Махначова Н.М., кандидат економічних наук, доцент;

зовнішній стейкхолдер: Сакалош С.Є., регіональна координатора Програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади» (Програма EGAP)

Редактор: Фатєєва Т.Д.

Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.В.

Підп. до друку 05.10.2020 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний

Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 2,09.

Обл.-вид. арк. 1,90. Тираж 5. Зам. № 399

Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ

21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни

Метаю вивчення дисципліни є формування необхідних теоретичних знань і практичних навичок з впровадження цифрового урядування; опанування комплексом організаційно-правових, технічних, інформаційних та програмних засобів, що призначені для вирішення широкого кола завдань цифрової трансформації публічного управління та адміністрування; формування цифрових компетентностей, необхідних для ефективного формування та реалізації публічної політики.

Дисципліна «Цифрове урядування» покликана:

- 1) забезпечити фундаментальними знаннями з питань правового, організаційного та функціонального аспектів цифровізації публічного управління та адміністрування;
- 2) виробити вміння:
 - аналізувати практику реалізації в Україні стратегій впровадження цифрового урядування в контексті світових тенденцій;
 - розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження кращих практик е- урядування в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
 - застосовувати цифрові інструменти соціально-політичної інклюзії громадян до процесу прийняття управлінських рішень;
 - використовувати цифрові технології задля ефективної взаємодії із суспільством, бізнесом, людиною.
- 3) розвинути пізнавальну активність та самостійність студентів при роботі з цифровими технологіями, зацікавити студентів можливостями ефективної роботи щодо реалізації сервісно-орієнтованого публічного управління та адміністрування, надати практичні навички зі створення цифрового контенту, використання цифрових ресурсів.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Дисципліна «Цифрове урядування» належить до обов'язкових компонентів освітньої програми «Публічне управління та адміністрування», викладається на третьому курсі у першому семестрі загальним обсягом 180 годин / 6 кредитів. Вивчення дисципліни включає лекційні, лабораторні заняття та самостійну роботу, що сприяє закріпленню необхідних теоретичних знань та допомагає набуттю практичних навичок і формуванню компетентностей необхідних у роботі за фахом.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Цифрове урядування» для освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та

наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- фахові компетентності:

ФК 4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

ФК 5. Здатність використовувати систему електронного документообігу.

ФК 6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів та підготовки і впровадження управлінських рішень із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

ФК 9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

ФК 13. Здатність розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку території.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Цифрове урядування» полягають:

ПРН 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління.

ПРН 9. Знати основи електронного урядування.

ПРН 10. Уміти користуватися системою електронного документообігу.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Офісні комп'ютерні технології», «Теорія держави і права», «Електронний документообіг в публічному управлінні», «Децентралізація влади».

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач, які потребують розроблення, впровадження та експлуатації захищених інформаційних і комунікаційних систем.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Якщо здобувач вищої освіти повністю виконав програму дисципліни та набрав протягом семестру 75 і більше балів, то підсумкова оцінка може бути виставлена без опитування чи виконання екзаменаційного завдання на момент проведення екзамену.

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка. Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Всього год./кредитів	з них			
		лекції	лабораторні заняття	самоств. робота студ.	
Тема 1. Концептуальні засади цифрового урядування	10	2	2	6	КТ, ІЗ, СУН
Тема 2. Цифрове урядування: основи та стратегії реалізації	11		2	9	УО, КТ, ЕЗ, СУН
Тема 3. Цифрова демократія як складова цифрового урядування	12	2	4	6	ПО, ІЗ, СУН
Тема 4. Публічна політика та управління розвитком цифрового суспільства та цифрового урядування	10	2	2	6	КТ, ІЗ, СУН
Тема 5. Досвід публічного управління розвитком цифрового суспільства та цифрового урядування провідних країн світу	10	2	2	6	УО, ЕЗ, СУН
Тема 6. Інструменти цифрового урядування у запобіганні корупції в органах публічної влади	12	2	4	6	ПО, ЕЗ, СУН
Тема 7. Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи цифрового урядування	12	2	4	6	Е, ЕЗ, СУН
Тема 8. Розвиток цифрового урядування на місцевому та регіональному рівнях	12	2	4	6	УО, ЕЗ, СУН
Тема 9. IT-архітектура системи цифрового урядування	11		2	9	УО, ЕЗ, СУН
Тема 10. Цифрова взаємодія органів публічної влади	10		2	8	ЕЗ, СУН
Тема 11. Цифрові технології обробки, аналізу та візуалізації даних	10	2	2	6	Т, ІЗ, СУН
Тема 12. Електронні послуги	10	2	2	6	ІЗ, КТ
Тема 13. Доступ до публічної інформації	10	2	2	6	ПО, ЕЗ, СУН
Тема 14. Стратегії управління людськими ресурсами, формування та розвиток навичок цифрового урядування	10	2	2	6	УО, ЕЗ, СУН
Тема 15. Захист інформації в системах цифрового урядування	10	2	2	6	УО, ЕЗ, СУН
Тема 16. Технології розвитку цифрового урядування	10	2	2	6	Е, ЕЗ, СУН
Тема 17. Цифрові комунікації в глобальному просторі	10	2	2	6	Е, ЕЗ, СУН
Разом	180/6	28	42	110	
Підсумковий контроль					екзамен письмовий
Умовні позначення: УО/ПО - усне/письмове опитування; ЕЗ - вирішення завдань в електронному вигляді; ІЗ - індивідуальне завдання; Т – тестування; Е- підготовка есе; СУН- використання системи управління навчанням Moodle, КТ – комп’ютерне тестування.					

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Концептуальні засади цифрового урядування

Еволюція моделі управління у державному секторі. Публічне адміністрування. Публічне управління. Належне урядування. Електронне урядування. Електронна держава. Цифрове урядування. Сутнісні характеристики цифрового урядування.

Фактори впливу на розвиток та впровадження е цифрового урядування. Теоретичні засади цифрового урядування. Ознаки публічного менеджменту: маркетизація, дебюрократизація. Теорія політичних мереж.

Міжнародні та національні документи у сфері цифрового урядування. Мета, цілі та завдання цифрового урядування. Принципи цифрового урядування.

Загальносвітові тенденції розвитку ІКТ як фактор впливу на цифрове урядування: глобалізація, розвиток світового цифрового суспільства. Еволюційні зміни парадигми впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність органів публічної влади: «інформатизація державного управління» → «електронне урядування» → «цифровізація публічного управління та адміністрування» (цифрове урядування).

Тема 2. Цифрове урядування: основи та стратегії реалізації

Моделі цифрового урядування. Простір цифрової взаємодії. Сектори міжкуб'єктної взаємодії в системі цифрового урядування.

Етапи розвитку цифрового урядування. Наслідки впровадження цифрового урядування. Організаційно-правовий механізм впровадження цифрового урядування.

Сучасні проекти з розвитку цифрового урядування та їх законодавче забезпечення.

Тема 3. Цифрова демократія як складова цифрового урядування

Цифрова демократія як механізм політичної взаємодії. Принципи цифрової демократії. Методика цифрового залучення. Інструменти цифрового залучення. Цілі цифрової демократії. Сектори та інструменти цифрової демократії: е-парламент, е-законодавство, е-правосуддя, е-посередництво, е-середовище, е-вибори, е-референдуми, е-ініціативи, е-голосування, е-консультація, е-звернення, е-агітація.

Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження. Управління і організація розбудови електронного парламенту. Глобалізація законотворчої діяльності. Інформаційна інфраструктура та послуги електронного парламенту. Веб-сторінки у парламентській діяльності. Парламентські бази даних.

Електронне правосуддя. Правові інструменти е-правосуддя. Єдиний державний реєстр судових рішень.

Стан та тенденції розвитку цифрової демократії в Україні. Основні інструменти реалізації цифрової демократії в Україні.

Партисипативні трансформації на місцевому рівні. Досвід використання інструментів цифрової демократії в країнах ЄС.

Тема 4. Публічна політика та управління розвитком цифрового суспільства та цифрового урядування

Сутність державної інформаційної політики. Державна інформаційна політика: пріоритетні напрями. Принципи державної інформаційної політики. Міжгалузева рада з питань електронного урядування.

Механізми Національної програми інформатизації. Модель взаємодії суб'єктів Національної програми інформатизації.

Механізми Концепції розвитку електронного урядування в Україні.

Механізми концепцій розвитку цифрової економіки та суспільства України.

Механізми міжнародної ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд». Механізми Програми «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP). Документи цифрового розвитку в Європі. Механізм розвитку цифрового суспільства.

Тема 5. Досвід публічного управління розвитком цифрового суспільства та цифрового урядування провідних країн світу

Публічне управління розвитком цифрового суспільства країн ЄС. Загальноєвропейська галузева стратегія «Цифровий порядок денний для Європи». Передові іноземні технології цифрового урядування .

Публічне управління розвитком цифрового урядування Естонії.

Публічне управління розвитком цифрового урядування США.

Передові іноземні практики розвитку цифрового суспільства та цифрового урядування Японії, Південної Кореї, Сінгапуру.

Тема 6. Інструменти цифрового урядування у запобіганні корупції в органах публічної влади

Фактори виникнення корупції. Моделі подолання факторів корупції за допомогою цифрового інструментарію. Забезпечення прозорості інформації про діяльність органів публічного управління та їх посадових осіб як антикорупційний чинник. Цифрові інструменти участі громадськості в реалізації антикорупційної політики.

Дослідження міжнародної організації «Transparency International». Індекс сприйняття корупції. Заходи запобігання корупції згідно Конвенції ООН.

Складові інформаційної інфраструктури спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання корупції. Складові інформаційної інфраструктури відкритих даних у сфері запобігання корупції. Складові інформаційної інфраструктури участі суспільства у сфері запобігання корупції.

Антикорупційні стратегії із застосування технологій цифрового урядування. Сфери впливу технологій цифрового урядування в Україні на корупцію.

Тема 7. Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи цифрового урядування

Моніторинг розвитку цифрового урядування в Україні.

Оцінювання рівня розвитку цифрової трансформації України та країн світу.

Індекс мережевої готовності NRI (Networked Readiness Index). Рейтинг за індексом мережевої готовності NRI по деяких країнах.

Глобальний індекс підключення GCI (Global Connectivity Index). Рейтинг за індексом глобального підключення по деяких країнах.

Глобальний інноваційний індекс GII (Global Innovation Index). Рейтинг за глобальним інноваційним індексом по деяких країнах.

Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій IDI (ICT Development Index).

Оцінювання розвитку цифрового урядування. Індекс розвитку електронного уряду EGDІ (E-Government Development Index). Індекс електронної участі EPI (E-Participation Index). Рейтинг за індексами по деяких країнах.

Національна система індикаторів рівня розвитку цифрового суспільства.

Тема 8. Розвиток цифрового урядування на місцевому та регіональному рівнях

Поняття «розумне місто», «цифрове місто», «цифровий регіон».

Центри надання адміністративних послуг. Інформатизація міських галузей та розвитком галузевого цифрового урядування (е-медицина, е-освіта, е-торгівля, е-транспорт, е-туризм). Муніципальні картки. Відкритий та громадський бюджет міста.

Розвиток цифрового урядування на регіональному рівні в Україні.

Позитивний досвід окремих регіонів та територіальних громад України в сфері цифрового урядування.

Кращі зарубіжні практики цифрового урядування на місцевому та регіональному рівнях.

Тема 9. ІТ-архітектура системи цифрового урядування

Світовий досвід стандартизації архітектурних рішень системи цифрового урядування.

Архітектура системи. Рівні архітектури цифрового урядування. Взаємовідносини архітектурних підходів. Довідкові моделі основних рівнів архітектури системи.

Архітектура системи е-урядування. Нормативно-правове забезпечення інфраструктурного рівня ІТ-архітектури системи цифрового урядування.

Інфраструктурний рівень ІТ-архітектури системи цифрового урядування.

Телекомунікаційний підрівень. Державна захищена мережа. Технічний підрівень. Центри обробки даних (G-cloud). Технологічний підрівень. Прикладний рівень IT-архітектури системи цифрового урядування.

Тема 10. Цифрова взаємодія органів публічної влади

Єдина система цифрової взаємодії. Стан та тенденції розвитку цифрової взаємодії в Україні. Основні завдання щодо створення Єдиної системи цифрової взаємодії.

Інтероперабельність. Моделі цифрової взаємодії. Огляд програмного забезпечення цифрової взаємодії.

Можливості сервісів Google та їх використання в органах державного управління та місцевого самоврядування (функціональні рішення для командної роботи – планування роботи, створення подій, розробка форм для опитування, оцінювання тощо).

Електронний документообіг. Електронний підпис. Передумови та етапність упровадження систем електронного документообігу. Функції сучасних систем електронного документообігу. Електронний архів. Огляд окремих систем електронного документообігу.

Застосування систем електронного документообігу в органах місцевого самоврядування. Застосування систем електронного документообігу в органах державної влади на центральному та регіональному рівнях. Проблеми та перспективи впровадження систем електронного документообігу в органах публічної влади в Україні.

Тема 11. Цифрові технології обробки, аналізу та візуалізації даних

Цілі обробки, аналізу та візуалізації даних. Візуалізація: кодування цифрової інформації. Способи кодування інформації. Ознаки хорошої візуалізації даних. Структура візуалізації даних. Теоретичні засади конструювання візуалізації.

Типи візуалізації. Візуалізація станів і процесів. Візуалізація мікросвіту, макросвіту, мегасвіту. Дво- і тривимірна візуалізація. Візуалізація даних в полярній системі координат. Багатовимірна візуалізація. Статична і динамічна візуалізації. Растрова графіка, векторна графіка, фрактальна графіка. Концептуальна візуалізація. Стратегічна візуалізація. Метафорична візуалізація. Пасивні та інтерактивні системи візуалізації.

Вибір техніки візуалізації. Інструменти обробки, аналізу даних та створення візуалізації. Принципи візуального подання цифрової інформації.

Тема 12. Електронні послуги

Адміністративні та інші послуги: сутність, суб'єкти та способи їх надання. Інтегровані офіси надання адміністративних послуг.

Сутність електронних адміністративних послуг. Єдиний державний портал адміністративних послуг. Організація надання електронних адміністративних послуг.

Модель ООН розвитку онлайн-послуг. Електронні публічні послуги в країнах Європи. Електронні публічні послуги в країнах Азії.

Перспективні напрями розвитку послуг електронного уряду.

Стан впровадження електронних адміністративних послуг на центральному рівні. Стан упровадження електронних адміністративних послуг та окремих інших електронних сервісів на місцевому рівні.

Тема 13. Доступ до публічної інформації

Доступ до публічної інформації: базові поняття. Законодавство держав Європейського Союзу у сфері доступу до інформації про діяльність органів публічного управління. Нормативно-правове та організаційне забезпечення. Доступу до публічної інформації в Україні.

Публічна інформація у формі відкритих даних. Формати даних. Набори даних. Оприлюднення наборів даних. Зв'язані відкриті дані.

Екосистема відкритих даних та оцінка готовності до запровадження відкритих даних.

Світовий досвід використання відкритих даних. Українські проекти використання відкритих даних.

Тема 14. Стратегії управління людськими ресурсами, формування та розвиток навичок цифрового урядування

Управління компетенціями у контексті стратегії управління людськими ресурсами в ІКТ-сфері.

Узгодження національної рамки кваліфікацій та ІТ-професій з європейською рамкою цифрових компетенцій.

Механізми формування та розвитку цифрової компетентності публічних службовців.

Підходи до формування та розвитку навичок з цифрового урядування у публічних службовців.

Тема 15. Захист інформації в системах цифрового урядування

Основні визначення та поняття цифрової безпеки. Сутність захисту інформації. Завдання у сфері захисту інформації.

Основні проблеми безпечного функціонування систем цифрового урядування. Поняття та види загроз цифровій безпеці. Канали витоку інформації.

Законодавчий рівень забезпечення протидії загрозам цифровій безпеці. Адміністративний та процедурний рівні забезпечення протидії загрозам цифровій безпеці. Програмно-технічний рівень протидії загрозам цифровій безпеці та політика безпеки в системах цифрового урядування. Рівні системи цифрового урядування з точки зору протидії кіберзагрозам.

Тема 16. Технології розвитку цифрового урядування

Можливості сервісів Google та їх використання в органах державного управління та місцевого самоврядування.

Хмарні технології як підґрунтя розвитку ІТ-архітектури системи електронного урядування.

Мобільні технології – основа для розбудови m-government.

Технології «цифрової ідентифікації» (Digital Identification).

Технологія BYOD (bring your own device).

Технології Інтернет речей і «розумні технології».

Технології «цифрових державних платформ» (Digital Government Platform), «блокчейну» (Blockchain) «цифрового робочого місця» (Digital Workplace), «багатоканального інформування та залучення громадян» (Multichannel citizen engagement), «все як послуга» (Anything as a Service (XaaS)), «Кіберфізичні системи» (Cyber-Physical System), «Смарт-факторія» (Smart Factory), «Спільні сервіси 2.0» (Shared services 2.0).

Громадські проекти мобілізації людських ресурсів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Синергетичний потенціал цифрових технологій.

Тема 17. Цифрові комунікації в глобальному просторі

Поняття про цифрові комунікації.

Поняття про Інтернет та веб: виникнення та сучасний стан. Web 1.0.

Web 2.0. Web 3.0. Концепція семантичної павутини.

Види веб-ресурсів. Блогерські платформи. Пошукові сервіси. Сторінки-лендінги. Пошукові системи.

Створення веб-ресурсів. Хостинг і домен. CMS. Блог. Створення базового сайту. HTML. Теги. Основні значення стилів.

Месенджери. Соціальні мережі.

Комплексне використання цифрових технологій.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Розуміти та знати: концептуальні засади цифрового урядування. Оволодіти категорійно-понятійним апаратом цифрового суспільства, цифрового урядування; загальними принципами, методами цифровізації публічного управління та адміністрування. Опанувати знання щодо сутності, значення та основних етапів впровадження цифрового урядування в Україні.</p> <p>Вміти: самостійно працювати з джерелами в Інтернеті, забезпечувати реалізацію сервісно-орієнтованої державної служби.</p>	<p>Тема 1. Концептуальні засади цифрового урядування Лекція №1 <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еволюція моделі управління у державному секторі. 2. Сутнісні особливості цифрового урядування. 3. Теоретичні засади цифрового урядування. 4. Цифрове урядування. Сутнісні характеристики цифрового урядування. 5. Міжнародні документи у сфері цифрового урядування. Національні документи у сфері цифрового урядування. 6. Еволюційні зміни парадигми впровадження цифрових технологій у діяльність органів публічної влади. <p><i>Література</i> Основна: 1; 2; 7; 12; 13; 15, ч. 1. Додаткова: 34; 36; 50; 52. Нормативно-правова: 66, 80-82. Інтернет-ресурси: 88; 100-110; 112; 113.</p>	2
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Загальносвітові тенденції розвитку цифрових технологій як фактор впливу на цифрове урядування: глобалізація, розвиток цифрового суспільства.</p>	6
	<p>Лабораторне заняття №1 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитися з головними порталами цифрового уряду іноземних держав. <ul style="list-style-type: none"> - з оформленням порталу, його сприятливим інтерфейсом; навчальним демо-роліками щодо реєстрації громадян на порталі; - з каталогом послуг за відомствами, категоріями та життєвими ситуаціями; - з технологією реєстрації фізичних та юридичних осіб; з порядком отримання цифрового підпису. 2. Порівняти портали е-урядів. Оцінити зручність, доступність та інформативність порталів. 3. Провести порівняльний аналіз з порталами цифрового урядування в Україні: <ul style="list-style-type: none"> - Єдиний державний портал адміністративних послуг (https://my.gov.ua). Кабінет електронних сервісів (https://kap.minjust.gov.ua); 4. Узагальнити інформацію з Інтернету щодо результатів аналізу і зробити висновки щодо доцільності врахування зарубіжного досвіду. 	2

1	2	3
<p>Розуміти та знати: основні підходи та загальносвітові тенденції основ реалізації цифрового урядування та цифрового суспільства. Опанувати знання щодо особливостей правового регулювання новітніх державних проектів з цифрового урядування.</p> <p>Вміти: аналізувати практику реалізації в Україні стратегій впровадження цифрового урядування в контексті світових тенденцій; уміти застосовувати набуті навички в практичній діяльності щодо створення програм та стратегій реалізації цифрового урядування на всіх рівнях влади під час виконання своїх службових обов'язків.</p>	<p>Тема 2. Цифрове урядування: основи та стратегії реалізації</p> <p><i>Література</i> Основна: 1, 2; 7; 12; 13; 15, ч. 2. Додаткова: 34; 36; 50; 52. Нормативно-правова: 66, 80-82. Інтернет-ресурси: 87; 96; 100-110; 112;113.</p> <p>Самостійна робота: опрацювання теоретичного матеріалу. <i>Питання, які виносяться на СРС</i> Моделі цифрового урядування. Сектори міжсуб'єктної взаємодії в системі цифрового урядування. Етапи розвитку цифрового урядування. Організаційно-правовий механізм впровадження цифрового урядування. Сучасні проекти з розвитку цифрового урядування та їх законодавче забезпечення.</p> <p>Лабораторне заняття №2 <i>Завдання до заняття</i> 1. Побудувати ієрархічну схему основних нормативно-правових актів з впровадження цифрового урядування в Україні, пов'язавши їх з відповідними документами з питань інформатизації, розбудови інформаційного суспільства, інформаційної та безпекової політики. 2. Ознайомитись із функціями та повноваженнями основних суб'єктів системи організаційного забезпечення цифрового урядування, визначених нормативно-правовими актами України. 3. Класифікувати основні сектори взаємодії в електронному уряді. Дати визначення та охарактеризувати особливості взаємодії в цих секторах. 4. Проаналізувати на сайті обраного центрального органу виконавчої влади приклади сервісів з сектору G2C (уряд-громадянам).</p>	<p></p> <p>9</p> <p>2</p>
<p>Розуміти та знати: теоретичні основи розвитку цифрової демократії. Оволодіти знаннями щодо основних моделей і принципів функціонування цифрової демократії в Україні та світі. Опанувати сучасні технології, інструменти створення та впровадження систем цифрової взаємодії влади та громадськості.</p>	<p>Тема 3. Цифрова демократія як складова цифрового урядування</p> <p>Лекція № 2 <i>План лекції</i> 1. Цифрова демократія: сутність, мета, основні завдання, категорійно-понятійний апарат. 2. Сектори та інструменти цифрової демократії. 3. Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження. Електронне правосуддя. 4. Основні інструменти реалізації цифрової демократії в Україні. 5. Партисипативні трансформації на місцевому рівні.</p>	<p>2</p>

1	2	3
<p>слабких сторін існуючих механізмів державного управління розвитком цифрового урядування.</p> <p>Вміти: здійснювати комплексний аналіз рівня готовності певних органів управління загальнодержавного, регіонального або галузевого рівня до впровадження сучасних цифрових технологій.</p>	<p>«Відкритий Уряд».</p> <p><i>Література</i> Основна: 6; 15, ч. 4. Додаткова: 19; 47; 49; 55. Нормативно-правова: 65-82. Інтернет-ресурси: 85, 88, 89, 100.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виноситься на СРС</i> Механізми Програми «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP).</p> <p>Лабораторне заняття №5 <i>Завдання до заняття</i> 1. Визначити мету, напрями, принципи та пріоритетні завдання, що зазначені у нормативно-правових актах державної інформаційної політики. Перелічити основні недоліки та переваги. 2. Проаналізувати організаційну складову механізму державного управління розвитком цифрового урядування в Україні. 3. Проаналізувати рівень заходів щодо виконання Концепції цифрової партисипації Вінницької міської об'єднаної територіальної громади, Концепції розвитку е-демократії Вінницької області.</p>	<p></p> <p>6</p> <p>2</p>
<p>Розуміти та знати: базові підходи щодо застосування цифрового інструментарію в органах публічної влади провідних країн світу. Розглянути зарубіжний та український досвід використання інструментів цифрового урядування та цифрової демократії.</p> <p>Вміти: здійснювати порівняльний аналіз рівня використання технологій цифрового урядування.</p>	<p>Тема 5. Досвід публічного управління розвитком цифрового суспільства та цифрового урядування провідних країн світу Лекція №4 <i>План лекції</i> 1. Публічне управління розвитком інформаційного суспільства країн ЄС. 2. Передові іноземні технології цифрового урядування. 3. Публічне управління розвитком цифрового урядування Естонії. 4. Передові іноземні практики розвитку цифрового урядування Південної Кореї, Сінгапуру.</p> <p><i>Література</i> Основна: 13; 15, ч. 4. Додаткова: 17; 22; 34; 41; 47; 49; 50; 57; 64. Інтернет-ресурси: 85; 88; 89; 100.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виноситься на СРС</i> Публічне управління розвитком цифрового суспільства та цифрового урядування США.</p>	<p>2</p> <p>6</p>

1	2	3
	<p>Лабораторне заняття №6 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Здійснити загальну характеристику функціонування урядового веб-порталу в зарубіжній країні. Дослідити та проаналізувати на обраному Веб-порталі зарубіжних країн та України (офіційний веб сайт законодавчого органу) інструменти цифрового урядування щодо обговорення проектів нормативно-правових актів. Розглянути та проаналізувати на обраному веб-порталі зарубіжних країн та України інструменти цифрового урядування щодо цифрових закупівель. Ознайомитись та проаналізувати на обраному Веб-порталі зарубіжних країн та України інструменти цифрового урядування щодо використання публічних коштів. 	2
<p>Розуміти та знати: базові підходи щодо застосування цифрового інструментарію у запобіганні корупції в органах публічної влади провідних країн світу. Розглянути зарубіжний та український досвід використання інструментів цифрового урядування та цифрової демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади.</p> <p>Вміти: проводити аналіз інструментів цифрового урядування у сфері запобігання корупції в Україні.</p>	<p>Тема 6. Інструменти цифрового урядування у запобіганні корупції в органах публічної влади Лекція № 5 <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Моделі подолання факторів корупції за допомогою цифрового інструментарію. Складові інформаційної інфраструктури спеціально уповноважених суб'єктів у сфері запобігання корупції. Складові інформаційної інфраструктури відкритих даних у сфері запобігання корупції. Складові інформаційної інфраструктури участі суспільства у сфері запобігання корупції. <p><i>Література</i> Основна: 15, ч. 5. Додаткова: 17; 22; 41; 43; 50; 59; 64. Нормативно-правова: 77-79. Інтернет-ресурси: 83; 92; 94; 95; 97.</p>	2
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції</p> <p><i>Питання, яке виноситься на СРС</i> Антикорупційні стратегії із застосування технологій цифрового урядування.</p>	6
	<p>Лабораторне заняття №7 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Надати загальну характеристику веб-порталу (сайту) обраної складової інформаційної інфраструктури участі суспільства у сфері запобігання корупції (громадська організація, громадська ініціатива чи проект за підтримки фондів, організацій та установ: (ідея, мета (основна), місія, лозунг, команда, завдання (ключові), учасники, напрямки (діяльності), принципи, 	2

1	2	3
	<p>проекти, рішення, координація, соціальні мережі, реєстрація, фінансування, офіційні документи, форуми, навчання, контакти тощо).</p> <p>2. Описати найбільш ефективні інструменти Інтернет-майданчика. Наведіть приклади та надайте пояснення.</p> <p>Лабораторне заняття №8 <i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Проаналізувати дослідження міжнародної організації «Transparency International». Дослідити Індекс сприйняття корупції.</p> <p>2. Запропонувати обґрунтовану методику вимірювання рівня корупції в державі (регіоні, місті).</p>	2
<p>Розуміти та знати: основні методи моніторингу, оцінювання та аналізу процесів розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.</p> <p>Опанувати знання щодо, індексів та системи індикаторів, насамперед, індeksi мережевої готовності, поширення інформаційних технологій, розвитку електронного урядування, необхідні для оцінки та аналізу її реалізації.</p> <p>Вміти: використовувати методи індикативного аналізу з метою кількісної оцінки ключових факторів розвитку електронного урядування.</p>	<p>Тема 7. Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи цифрового урядування</p> <p>Лекція № 6</p> <p><i>План лекції</i></p> <p>1. Моніторинг та оцінювання рівня розвитку цифрового суспільства.</p> <p>2. Рейтинг за індексом мережевої готовності NRI (Networked Readiness Index) по деяких країнах.</p> <p>3. Рейтинг за глобальним інноваційним індексом GII (Global Innovation Index), глобальним індексом підключення GCI (Global Connectivity Index).</p> <p>4. Рейтинг за індексом розвитку інформаційно-комунікаційних технологій IDI (ICT Development Index).</p> <p>5. Індекс розвитку електронного уряду EGDI (E-Government Development Index). Індекс електронної участі EPI (E-Participation Index)</p> <p><i>Література</i></p> <p>Основна: 15, ч. 6. Додаткова: 17; 30; 31; 47; 49; 50; 52; 57; 64. Інтернет-ресурси: 96; 100-113.</p>	2
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції</p> <p><i>Питання, яке виносить на СРС</i></p> <p>Прогнозування розвитку системи цифрового урядування в Україні.</p>	6
	<p>Лабораторне заняття №9 <i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Навести структуру та опишіть складові індексу EGDI (E-Government Development Index).</p> <p>2. Навести структуру та опишіть складові індексу EPI (E-Participation Index).</p>	2

1	2	3
	<p>3. Визити, в якому з наведених індексів використовується як субіндекс індексу EGDI (E-Government Development Index).</p> <p>4. Який з індексів корелює з індексом запобігання корупції?</p> <p>Лабораторне заняття №10 <i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Визначити за допомогою Інтернет-джерел, звітів ООН індекси EGDI (E-Government Development Index) та EPI (E-Participation Index) по європейських (іноземних) країнах. Яке місце посідає Україна у відповідному рейтингу?</p> <p>2. Побудувати сукупну таблицю рейтингів та визначте сукупну рейтингову оцінку за ними.</p>	2
<p>Розуміти та знати: напрями розвитку цифрового урядування на місцевому та регіональному рівнях.</p> <p>Вміти: визначати напрями розвитку цифрового урядування на місцевому рівні; розробляти конкретні заходи цифровізації публічного управління та адміністрування на місцевому рівні; розробляти та реалізовувати заходи щодо впровадження кращих практик цифрового урядування в діяльність місцевих органів публічної влади; розробляти конкретні заходи щодо впровадження е-урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування на місцевому рівні.</p>	<p>Тема 8. Розвиток цифрового урядування на місцевому та регіональному рівнях Лекція № 7 <i>План лекції</i></p> <p>1. Поняття «розумне місто», «електронне місто», «електронний регіон».</p> <p>2. Інформатизація міських галузей та розвитком галузевого цифрового урядування (е-медицина, е-освіта, е-торгівля, е-транспорт, е-туризм). Муніципальні картки. Відкритий та громадський бюджет міста.</p> <p>3. Розвиток цифрового урядування на регіональному рівні в Україні.</p> <p>4. Позитивний досвід окремих територіальних громад України в сфері цифрового урядування.</p> <p><i>Література</i> Основна: 15, ч. 7. Додаткова: 20; 21; 27; 29-32; 60; 64. Нормативно-правова: 80; 81; 82. Інтернет-ресурси: 85; 87; 88; 91; 94; 97.</p>	2
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виносить на СРС</i></p> <p>Кращі зарубіжні практики цифрового урядування на місцевому та регіональному рівнях. Порівняльний аналіз досвіду Австралії, Франції, Швейцарії та Об'єднаних Арабських Еміратів за такими складовими: офіційний сайт міста (портал) та його наповнення, надання електронних послуг та ступінь їх зрілості, реєстр територіальних громад, система е-документообігу, підтримка громадських ініціатив, участь громадян, галузеве цифрове урядування, муніципальна картка, портал відкритих даних, відкритий бюджет, використання соціальних мереж та інших каналів комунікації з громадянами та бізнесом.</p>	6

1	2	3
	<p>Лабораторне заняття №11 <i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Проаналізувати досвід упровадження цифрового урядування у двох містах Києві, Львові чи Вінниці за такими складовими:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нормативно-правове забезпечення; - інфраструктура цифрового урядування на рівні міста; - безпечне місто; - центри надання адміністративних послуг, у тому числі е-послуги та сервіси; - реєстр територіальної громади; - система е-документообігу; - офіційний сайт міста та його наповнення; - підтримка громадських ініціатив; - е-петиції та участь громадян в забезпеченні розвитку міста; - інформатизація міських галузей та галузеве цифрове урядування; - портал відкритих даних; - відкритий бюджет; - використання соціальних мереж та інших каналів комунікації. <p>Лабораторне заняття №12 <i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Проаналізувати сайти обласних рад, обласних державних адміністрацій.</p> <p>2. Побудуйте рейтинг їх інформативності для користувача з Вашої точки зору.</p>	2
<p>Розуміти та знати: що ІТ-архітектура системи цифрового урядування сприяє успішному впровадженню прикладних інформаційних систем для забезпечення необхідної ефективності і відповідальності у виконанні функцій публічного управління. Опанувати методику опису ІТ-архітектури системи з визначенням основних складових архітектури.</p>	<p>Тема 9. ІТ-архітектура системи цифрового урядування</p> <p><i>Література</i> Основна: 2; 3; 15, ч. 8. Додаткова: 16; 23; 38; 41; 49; 52. Нормативно-правова: 65; 71; 73; 76.</p> <p>Самостійна робота: вивчення теоретичного матеріалу лекції <i>Питання, які виносяться на СРС</i> Світовий досвід стандартизації архітектурних рішень системи цифрового урядування. Рівні архітектури цифрового урядування. Архітектура системи цифрового урядування. Прикладний рівень ІТ-архітектури системи цифрового урядування. Інфраструктурний рівень ІТ-архітектури системи цифрового урядування. Телекомунікаційний підрівень. Державна захищена мережа. Технічний підрівень. Центри обробки даних (G-cloud). Технологічний підрівень.</p>	9

1	2	3
<p>Вміти: здійснювати аналіз світового досвіду стандартизації архітектурних рішень; аналізувати інформаційно-телекомунікаційну інфраструктуру (ІТІ) на регіональному рівні; виокремлювати перспективні напрями розвитку ІТІ.</p>	<p>Лабораторне заняття №13 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати стислу аналітичну записку про стан ІТІ регіону. 2. Виділити основні складові ІТІ регіону. 3. Вибрати інший регіон та зробити порівняльний аналіз кращих практик реалізації складових ІТІ. 4. Описати перспективні напрями розвитку ІТІ регіону. 	2
<p>Розуміти та знати: сучасні підходи, моделі, інформаційні технології для створення та застосування єдиної системи цифрової взаємодії органів публічної влади в Україні.</p> <p>Вміти: здійснювати спільну підготовку документа з використанням веб-сервісу OneDrive</p>	<p>Тема 10. Цифрова взаємодія органів публічної влади</p> <p><i>Література</i> Основна: 14; 15, ч. 9. Додаткова: 24; 39; 60; 64. Нормативно-правова: 65; 66; 68; 67; 70; 75. Інтернет-ресурси: 86; 96.</p>	
	<p>Самостійна робота: вивчення теоретичного матеріалу лекції <i>Питання, які виносяться на СРС</i> Єдина система електронної взаємодії. Стан та тенденції розвитку цифрової взаємодії в Україні. Інтероперабельність. Моделі цифрової взаємодії. Електронний підпис. Електронний документообіг. Можливості сервісів Google та їх використання в органах публічного управління (функціональні рішення для командної роботи - планування роботи, створення подій, розробка форм для опитування).</p>	8
	<p>Лабораторне заняття №14 <i>Завдання до заняття</i></p> <p>Завдання виконується у складі групи із чотирьох осіб – один керівник і три виконавці. Заповнення документів виконати в режимі он-лайн за допомогою програми Word Online.</p> <p>Потрібно зареєструватися на порталі OneDrive.com (https://onedrive.live.com/about/uk-ua/).</p> <p>Робота в режимі керівника.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використовуючи програму MS Word, створити таблицю. Клітинки для числових даних не заповнювати. 2. Завантажити створений документ у сховище веб-сервісу OneDrive. 3. Надати право загального доступу іншим учасникам групи в режимі редагування документа. <p>Робота в режимі виконавця.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Після отримання документа від керівника групи (папка Надано спільний доступ), ввести свої дані з 	2

1	2	3
	<p>відповідного стовпця таблиці за вказівками керівника.</p> <p>2. Вносити корективи в залежності від вимог керівника групи.</p> <p>3. Проаналізувати е-спосіб комунікації.</p>	
<p>Розуміти та знати: методи та техніки обробки, аналізу та візуалізації даних, які доцільно використовувати у відповідності до стадії прийняття рішень. Опанувати принципи компонування візуальних засобів подання інформації. Оволодіти знаннями щодо відображення даних у відповідності до їх типу.</p> <p>Вміти: аналізувати візуалізовану інформацію, володіти техніками обробки, аналізу даних та кодування інформації.</p>	<p>Тема 11. Цифрові технології обробки, аналізу та візуалізації даних Лекція № 8 <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні засади обробки, аналізу та візуалізації даних. Цілі конструювання візуалізації. 2. Візуалізація: кодування цифрової інформації. 3. Типи візуалізації. Вибір техніки візуалізації. 4. Інструменти обробки, аналізу даних та створення візуалізації. <p><i>Література</i> Додаткова: 18; 19; 51; 53; 54; 62; 63. Інтернет-ресурси: 99.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Підготувати візуальну розповідь «Візуалізація даних VS інфографіка».</p> <p>Лабораторне заняття №15 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створити дескриптивне есе засобами візуалізації щодо розвитку цифрового урядування міста або регіону, обраної держави. 2. Зробити підбірку невдалих прикладів візуалізації інформації в сфері публічного управління. 	<p>2</p> <p>6</p>
<p>Розуміти та знати: сучасні інструменти та принципи організації системи взаємодії органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з населенням і бізнесом у процесі надання електронних адміністративних послуг.</p>	<p>Тема 12. Електронні послуги Лекція № 9 <i>План лекції</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адміністративні та інші послуги: сутність, суб'єкти та способи їх надання. 2. Інтегровані офіси надання адміністративних послуг. 3. Сутність електронних адміністративних послуг. Організація надання електронних адміністративних послуг. 4. Перспективні напрями розвитку послуг цифрового уряду. <p><i>Література</i> Основна: 15, ч. 10. Додаткова: 18; 23; 25; 26; 39; 46. Нормативно-правова: 79; 80; 81. Інтернет-ресурси: 83; 88.</p>	<p>2</p>

1	2	3
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Модель ООН розвитку онлайн-послуг. Електронні публічні послуги в країнах Європи, Азії.</p> <hr/> <p>Лабораторне заняття №16 <i>Завдання до заняття</i></p> <p>1. Ознайомитися з такими веб-сайтами: - Публічна кадастрова карта (map.land.gov.ua); - Кабінет електронних сервісів Міністерства юстиції України (kap.minjust.gov.ua); - Регіональний віртуальний офіс електронних адміністративних послуг Дніпропетровської області (e-services.dp.gov.ua). Провести дослідження за такою схемою: - проаналізувати структуру сайту та оцінити зручність навігації, повноту його інформаційного наповнення; розглянути перелік електронних послуг та дозвільних документів, які можна отримати за допомогою сайту; - сформулювати та обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення роботи органів влади центрального і місцевого рівня з надання адміністративних послуг в цифровій формі.</p> <p>2. Ознайомтеся з одним з таких сайтів: Урядовий портал Великобританії (gov.uk); Єдиний портал державних і муніципальних послуг Естонії (eesti.ee); Єдиний портал публічних послуг Франції (service-public.fr). Проведіть дослідження за такою схемою: проаналізувати структуру порталу та оцінити зручність навігації, повноту його інформаційного наповнення; визначити його переваги та недоліки порівняно з відомими вам українськими аналогами.</p>	<p>6</p> <hr/> <p>2</p>
<p>Розуміти та знати: теоретичні та правові основи, зарубіжний та український досвід забезпечення доступу до публічної інформації, у тому числі у формі відкритих даних.</p>	<p>Тема 13. Доступ до публічної інформації Лекція № 10 <i>План лекції</i></p> <p>1. Доступ до публічної інформації: базові поняття. 2. Нормативно-правове та організаційне забезпечення доступу до публічної інформації в Україні. 3. Публічна інформація у формі відкритих даних. 4. Світовий досвід використання відкритих даних. 5. Українські проекти використання відкритих даних.</p> <p><i>Література</i> Основна: 5; 9; 14; 15.ч. 11. Додаткова: 17-20. Нормативно-правова: 77-79. Інтернет-ресурси: 83; 84; 89; 92; 95-98.</p>	

1	2	3
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виноситься на СРС</i> Екосистема відкритих даних та оцінка готовності до запровадження відкритих даних.</p>	6
<p>Вміти: працювати з публічною інформацією у формі відкритих даних; забезпечувати доступ до неї з використанням ІКТ, завдяки створенню файлів відкритих даних та їх оприлюднення на певному порталі відкритих даних.</p>	<p>Лабораторне заняття №17 <i>Завдання до заняття</i> 1. Створити електронну таблицю в Google Docs. 2. Перетворити дані. 3. Оприлюднити відкриті дані на локальному порталі відкритих даних. 4. Проаналізувати набори відкритих даних.</p>	2
<p>Розуміти та знати: стратегію управління трудовими ресурсами на основі управління їх компетенціями.</p>	<p>Тема 14. Стратегії управління людськими ресурсами, формування та розвиток навичок цифрового урядування Лекція №11 <i>План лекції</i> 1. Управління компетенціями у контексті стратегії управління людськими ресурсами в цифровій сфері. 2. Узгодження національної рамки кваліфікацій та ІТ-професій з європейською рамкою е-компетенцій. 3. Механізми формування та розвитку цифрових компетентності публічних службовців. 4. Підходи до формування та розвитку навичок з цифрового урядування у публічних службовців.</p> <p><i>Література</i> Основна: 15, ч.12. Додаткова: 25; 28. Інтернет-ресурси: 90; 110; 113.</p>	2
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виноситься на СРС</i> Узгодження типових кваліфікаційних вимог щодо ІКТ-компетентності публічних службовців.</p>	6
<p>Вміти: описувати й аналізувати посади публічних службовців та ІТ-фахівців за допомогою набору е-компетенцій, проводити адаптацію європейських ІКТ-профілів до реальних умов їх застосування.</p>	<p>Лабораторне заняття №18 <i>Завдання до заняття</i> 1. Розробити макет ІКТ-профілю начальника інформаційно-комп'ютерного відділу апарату обласної державної адміністрації. 2. Розробити макету ІКТ-профілю начальника відділу документального забезпечення апарату обласної ради.</p>	
	<p>Тема 15. Захист інформації в системах цифрового урядування Лекція №12 <i>План лекції</i> 1. Основні визначення та поняття інформаційної безпеки.</p>	

1	2	3
<p>Розуміти та знати: основні поняття, суть та завдань захисту інформації; загрози інформаційній безпеці в системах цифрового-урядування; рівні протидії загрозам інформаційній безпеці в системах цифрового-урядування. Опанувати підходи щодо практичної реалізації політики безпеки в системах цифрового урядування.</p> <p>Вміти: безпечно працювати з інформаційними ресурсами мережі Інтернет, з криптографічними, стеганографічними та антивірусними засобами захисту інформації.</p>	<p>2. Сутність захисту інформації. Завдання. 3. Основні проблеми безпечного функціонування систем цифрового урядування. 4. Поняття та види загроз інформаційній безпеці. Канали витоку інформації. 5. Рівні забезпечення протидії загрозам інформаційній безпеці.</p> <p><i>Література</i> Основна: 15, ч. 13. Додаткова: 16; 23; 60. Нормативно-правова: 65; 69-71; 74; 76.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виноситься на СРС</i> Рівні системи електронного урядування з точки зору протидії загрозам інформаційній безпеці.</p> <p>Лабораторне заняття №19 <i>Завдання до заняття</i> 1. Зробити висновки щодо можливих каналів витоку інформації. 2. Виконати аналіз найбільш розповсюджених видів сучасних кіберзагроз: несанкціонованого доступу до інформаційних ресурсів та інформаційно-телекомунікаційних систем; Інтернет-шахрайства та крадіжку коштів; роботу бот-мереж (botnet) та DDoS-атак. 1. Спрогнозувати ступінь потенційного впливу на функціонування систем електронного урядування розповсюджених видів сучасних комп'ютерних загроз. 2. Проаналізувати потенціал технології «блокчейн» (Blockchain) як підґрунтя розвитку ІТ-системи електронного урядування.</p>	<p>2</p> <p>6</p>
<p>Розуміти та знати: теоретичні засади технологій розвитку електронного урядування й електронної демократії.</p>	<p>Тема 16. Технології розвитку цифрового урядування Лекція № 13 <i>План лекції</i> 1. Можливості сервісів Google та їх використання в органах державного управління та місцевого самоврядування. 2. Мобільні технології – основа для розбудови m-government. 3. Технології «цифрової ідентифікації» (Digital Identification). 4. Хмарні технології як підґрунтя розвитку електронного урядування. Технології «цифрових державних платформ» (Digital Government Platform), «цифрового робочого місця» (Digital Workplace), «багатоканального інформування та залучення громадян» (Multichannel citizen engagement).</p>	

1	2	3
<p>Вміти: використовувати сучасні технології розвитку електронного урядування; брати участі у спільноті практики.</p>	<p>5. Синергетичний потенціал цифрових технологій.</p> <p><i>Література</i> Основна: 15.ч. 15. Додаткова: 34; 48; 56; 58. Нормативно-правова: 65; 81; 82. Інтернет-ресурси: 86; 89; 90; 110; 113.</p>	
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, які виносяться на СРС</i> Технології «Кіберфізичні системи» (Cyber-Physical System), «Смарт-факторія» (Smart Factory), «Спільні сервіси 2.0» (Shared services 2.0). Громадські проекти мобілізації людських ресурсів за допомогою цифрових технологій.</p>	
	<p>Лабораторне заняття №20 <i>Завдання до заняття</i> 1. Зареєструватися на спільноті практик. (http://udl.despro.org.ua/) 2. Використати ресурси спільноти практик. («Ресурси з відкритим доступом для всіх учасників Спільноти») 3. Знайти на спільноті практик учасників зі спільними для вас практичними проблемами. 4. Підготувати проект контенту для розміщення на веб ресурсі. 5. Познайомитися з сервісом GotoMeeting для підвищення результативності та командної роботи.</p>	
<p>Знати та розуміти: теоретичні засади цифрових комунікацій з метою розвитку цифрового врядування й цифрової демократії.</p>	<p>Тема 17. Цифрові комунікації в глобальному просторі Лекція № 14 <i>План лекції</i> 1. Поняття про цифрові комунікації. 2. Поняття про Інтернет та веб: виникнення та сучасний стан. Web 1.0. Web 2.0. Web 3.0. Концепція семантичної павутини. 3. Види веб-ресурсів. Блогерські платформи. Пошукові сервіси. Сторінки-лендінги. Пошукові системи. 4. Комплексне використання цифрових технологій.</p> <p><i>Література</i> Основна: 15, ч. 15. Інтернет-ресурси: 99; 110; 113.</p>	2
	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції <i>Питання, яке виносить на СРС</i> Підготовка графічного контенту для веб.</p>	

1	2	3
<p>Вміти: використовувати сучасні цифрові технології для підвищення результативності та командної роботи.</p>	<p>Лабораторне заняття №21 <i>Завдання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використати сервіси для підвищення результативності та командної роботи (Slack, Basecamp, Skype) за обраною тематикою. 2. Створити блог. Заповнити власний блог контентом. 3. Створити власний базовий сайт за планом: <ul style="list-style-type: none"> - обрати CMS; - обрати хостинг-компанію; - прикріпити до хостингу доменне ім'я; - побудувати структуру сайту, створити дизайн. 4. Заповнити власний базовий сайт контентом. 	
Всього за навчальний рік		180

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Бабасєв В.М., Новікова М.М., Гайдученко С.О. Текст лекцій з дисципліни «Електронне урядування». Харк. Нац. Ун-т міськ. Госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ, 2014. 127 с.
 2. Вертузаєв М. С., Юрченко О. М. *Захист інформації в комп'ютерних системах від несанкціонованого доступу : навч. посібник / за ред. С.Г. Лаптева. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2001.*
 3. Войнаренко М. П., Кузьміна О. М., Янчук Т. В. *Інформаційні системи і технології в управлінні організацією : навчальний посібник. Вінниця : ТД Едельвейс і К, 2015. 496 с.*
 4. Войнова Е.О. Електронна демократія як форма політичної комунікації. URL : fpps.onua.edu.ua/35-201.
 5. Грицяк Н. В. Державна політика у сфері надання доступу до публічної інформації : навч.-метод. матеріали. Київ: НАДУ, 2016. 32 с.
 6. Грицяк Н. В. Державне управління в умовах розвитку інформаційного суспільства : навч. посіб. Київ : К.І.С., 2015. 108 с.
 7. Грицяк Н. В., Соловійов С. Г. Електронна демократія : навч. посіб. Київ : НАДУ, 2015. 66 с.
 8. Грицяк Н.В. Електронна демократія як механізм політичної взаємодії : наук.-метод. розробка. Київ : НАДУ, 2013. 44 с.
 9. Демкова М. Електронне урядування – запорука прозорості та ефективності влади. *Юридичний журнал*. 2007. № 3 (57). С. 124—126.
 10. Джоан К. Р., Крістіан В. А. Електронна демократія : сподівання та проблеми. Київ : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2009. 126 с.
 11. Дзюба С.В., Жилияєв І.Б. Електронне урядування : опор. конспект лекцій. Київ : [б.в.], 2012. 67 с.
 12. Інформаційно-комунікативна діяльність органів публічної влади: монографія / В.С.Куйбіда, О.В.Карпенко, О.В.Риженко [та ін.]; за заг. ред. В.С.Куйбіди, О.В.Карпенка. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 358.
 13. Карпенко О. Цифрове врядування: імперативи реалізації в Україні / О. Карпенко // Актуальні проблеми державного управління. - 2017. - Вип. 3. - С. 57-61. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2017_3_11
 14. Дубов Д. В., Дубова С. В. *Основи електронного урядування : навч. Посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 176 с.*
 15. Е-урядування та е-демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Київ, 2017.
- Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / [В.Я. Малиновський, Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 70 с.

- Частина 2: Електронне урядування: основи та стратегії реалізації / [А.І. Семенченко, А.О. Серенок]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 72 с.
- Частина 3: Електронна демократія: основи та стратегії реалізації / [Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко, І.Б. Жилияєв Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 84 с.
- Частина 4: Публічна політика та управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування / [А.І. Семенченко, А.О. Серенок]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 80 с.
- Частина 5: Інструменти електронного урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади / [Ю. Б. Пігарев, І. С. Куспляк, В. М. Дрешпак]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 58 с.
- Частина 6: Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи електронного урядування / [С. К. Полумієнко]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с.
- Частина 7: Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях / [С. А. Чукут]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 72 с.
- Частина 8: IT-архітектура системи електронного урядування / [Ю.Б. Пігарев, А.Г. Ложковський, Я.В. Гапанович]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с.
- Частина 9: Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади / [С.П. Кандзюба, Р.М. Матвійчук, Я.М. Сидорович, П.М. Мусієнко]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с.
- Частина 10: Електронні послуги / [Р.М. Матвійчук, С.П. Кандзюба]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с.
- Частина 11: Доступ до публічної інформації / [Ю.Б. Пігарев, В.М. Дрешпак, І.С. Куспляк]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с.
- Частина 12: Стратегії управління людськими ресурсами, формування та розвиток навичок електронного урядування / [П.С. Клімушин]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с.
- Частина 13: Захист інформації в системах електронного урядування / [О.М. Хошаба]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 72 с.
- Частина 14: Електронна взаємодія органів публічної влади / [С. П. Кандзюба, О.М. Хошаба, Ю. Б. Пігарев]. Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с.
- Частина 15: Технології розвитку електронного урядування та електронної демократії / [Ю. Б. Пігарев, А. Г. Ложковський, Т.М. Маматова]. Київ: ФОП Москаленко О. М. 2017. 52 с.

Додаткові

16. *Зубок М. І. Інформаційна безпека : навч. Посібник. Київ: КНТЕУ, 2009. 133 с.*
17. Ніколіна І.І., Рикун І.С., Яричук О.М. Порівняльний аналіз розвитку електронного урядування України та Німеччини. *Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення. Міжнародна наукова інтернет-конференція* (м. Тернопіль, 11 грудня 2018 р.) Випуск 34, 2018. URL:

https://drive.google.com/file/d/1V7AKXoV9UcfX2cbqkdI7tVZr27_T5lrN/view

;

18. Ніколіна І.І. Капніна Л.В. Особливості візуалізації економічного контенту. *Big Data Analytics: моделювання та інформаційні технології: матеріали міжнародного наукового симпозиуму* (м. Київ, 20 березня 2019 року). Київ: КНТЕУ, 2019. С. 23-25. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/a8ee205bb8f2cd8272b7fe9668eb5a35.pdf>
19. Ніколіна І.І. Остапенко Т.А. Візуалізація інформації і знань як невід’ємна технологія освітнього процесу. *Інтерактивний освітній простір ЗВО [Електронний ресурс] : матеріали міжвузівського науково-практичного вебінару* (м. Вінниця, 4 березня 2019 р.) / відп. ред. Л.Б. Ліщинська. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2019. – С. 36-39.
20. Коновал В.О. Модель державного управління електронним урядуванням на місцевому рівні на прикладі міста Києва. *East European Scientific Journal*. 2017. № 10 (26), part 2. С. 38-47.
21. Коновал В.О. Світовий досвід впровадження електронного урядування. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)*.- 2016. Volume 3. Issue 13. P. 48-53.
22. Конотопцев О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі надання адміністративних послуг: Сайт Фонду місцевої демократії. URL : <http://fmd.kh.ua/news/vikoristannya-informatsijno-komuni-katsijnih-tehnologij-v-protsesi.html> (дата звернення: 04.11.2018).
23. Кукарін О. Б. Електронний документообіг та захист інформації : навч. посіб. За заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н. В. Грицяк. Київ. : НАДУ при Президентові України, 2015. 84 с.
24. Литвинова Л.В. Менеджмент і маркетинг електронного урядування : навч. посіб. Київ : НАДУ, 2013. 68 с.
25. Літвінова Н. Проблеми надання адміністративних послуг громадянам із використанням інформаційно-комунікаційних технологій в Україні. *Вітчизняний і зарубіжний досвід впровадження електронного урядування : зб. матеріалів наук.-практ. конф.* Київ : НАДУ, 2018. С. 85-88.
26. Мироненко М. Ю., Матвійчук В. І., Ковальова О. М., Пізняк Т. І., Янчук Т. В. *Фінансово-економічний механізм регіонального розвитку України в умовах адміністративно-територіальної реформи = Financial and economic mechanism of regional development under conditions of administrative territorial reform in Ukraine : колективна монографія / за ред. М. Ю. Мироненка. Kosice : Published by Academic Society of Michal Baludansky (ASMIBA), 2017. 264 с.*
27. Міненко М. А. *Публічне управління: теорія та методологія : монографія.* К. : КНТЕУ, 2014. 404 с..
28. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування, як основи надання адміністративних послуг в електронному вигляді ; за заг. ред. І.С. Куспляк, А.О. Серенок. Вінниця : ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2014. 86 с.

29. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування, як основи надання адміністративних послуг в електронному вигляді ; за. заг. ред. І.С. Куспляк, А.О. Серенок. Вінниця : ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2015. 90 с.
30. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування, як основи надання адміністративних послуг в електронному вигляді ; за. заг. ред. І.С. Куспляк, А.О. Серенок. Вінниця : ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2016. 85 с.
31. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування, як основи надання адміністративних послуг в електронному вигляді ; за. заг. ред. І.С. Куспляк, А.О. Серенок. Вінниця : ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2017. 78 с.
32. Нікітюк А.Р. Оцінювання розвитку електронного урядування в Україні. *Управління*. 2018. №4. С. 28–38.
33. Ніколіна І.І., Ніколіна І.І., Януш М.П. Особливості впровадження та перспективи Mobile ID в Україні. *Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво*. 2019. №34. С. 91-95.
34. Ніколіна І.І., Стецюк В.О. Цифровізація суспільної сфери. *Наука, освіта, суспільство: інструменти і механізми сучасного інноваційного розвитку: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 29–30 березня 2019 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2019. С. 94-96.
35. Коновал В.О. Методологічні засади електронного урядування на місцевому рівні: поняття, принципи, моделі та передумови. *Теорія та практика державного управління: Збірник наукових праць Харківського регіонального інституту державного управління*. Випуск 2 (53)/2016. Харків ХРІДУ НАДУ, 2016. С. 65-72.
36. Петренко Л.Д. Основи електронного урядування. Харків : ХарРІ НАДУ, 2017. 312 с.
37. Плескач В. Л., Затонацька Т. Г. *Електронна комерція : підручник*. К. : Знання, 2007. 535с.
38. Сендзюк М. А. *Інформаційні системи в державному управлінні : Навч. посібник*. К : КНЕУ, 2004. 339 с.
39. Серенок А.О. Сервісна електронна взаємодія в системі електронного уряду. *Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр.* Харків : ХарРІ НАДУ «Магістр», 2010. № 1 (37). С. 153–161.
40. Трухманов В. Світовий досвід електронної демократії. URL : <http://www.cisp.org.ua/cisp/news.nsf/b6be73c2257>
41. Чукут С.А, Загвойсько О.В. Інституційні та організаційні засади впровадження електронного урядування : кращі зарубіжні практики. Київ : НАДУ, 2011. 192 с.
42. Чукут С.А. Електронна демократія: сутність та основні етапи / *Вітчизняний і зарубіжний досвід впровадження електронного урядування : зб. матеріалів наук.-практ. конф*, Київ : Вид-во НАДУ, 2018 с. 85-88.

43. Чукут С.А. Проблеми та перешкоди на шляху електронного уряду : світовий та вітчизняний досвід. *Державне управління в Україні : реалії та перспективи: зб. наук. пр.* Київ : Вид-во НАДУ, 2015, с. 183-190.
44. Чукут С.А. Сутність електронного уряду та принципи його організації. *Вісн. НАДУ*, Київ : Вид-во НАДУ, 2016. с. 429-433.
45. Чучковська А. В. *Правове регулювання електронної комерції в Україні : навч. посібник.* К. : Центр учбової літератури, 2007. 224с.
46. Шалева О. І. *Електронна комерція : навч. посібник.* К. : Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
47. Березовська І. Поняття та зміст адміністративно-правових засобів забезпечення інформаційної безпеки держави. *Підприємництво, господарство і право.* 2011. №5. С.117-119.
48. Від електронного уряду до мобільного: старт. URL: http://www.cnews.ru/reviews/new/mobilnye_prilozheniya_dlya_biznesa_2013/articles/ot_elektronnogo_pravitelstva_k_mobilnomu_start_dan.
49. Дмитрієва Н. О. Міжнародний досвід у вирішенні проблем інформаційної безпеки електронної торгівлі. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право.* 2010. №2. С.153-163.
50. Досвід взаємодії державних органів країн світу з інститутами громадського суспільства, залучення громадськості до формування та реалізації державної політики, протидії корупції, забезпечення електронного урядування. URL: http://ogp.gov.ua/sites/default/files/library/Dosvid_OGP-MFA.pdf.
51. Желязны Д. *Говори на языке диаграмм: Пособие по визуальным коммуникациям для руководителей / Пер. с англ. - М.: Институт комплексных стратегических исследований, 2004. - 220 с.*
52. Карпенко О., Левченко О., Сакалош С. Партисипативні трансформації на місцевому рівні: електронна та цифрова демократія. Актуальні проблеми державного управління. 2019. №1(77). С.111-115. URL: <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/170439>
53. Кожем'яко В. П. Яровий А. М., Яровий А. А. Візуалізація як унікальна інформаційно-інтелектуальна технологія: потреба нової методології та нового логічного базису. Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології. 2014. №2(28). С. 5-16.
54. Марець О.Р., Вільчинська О.М. Представлення статистичної інформації за допомогою графічного методу. URL: https://www.slideshare.net/so_fast_too/ss-57984623
55. Національна стратегія електронної ідентифікації України. Біла книга з електронного урядування. Проект. 10.03.2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dknii.gov.ua/sites/default/files/wb_eid_20_03_0.pdf. – Назва з екрана.
56. Недбай В.В. Технології електронного (E-government) мобільного (M-government) уряду у взаємодії держави та суспільства. *Держава і право.* 2009. Вип. 44. С. 673-678. URL:<http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/10399/114-Nedbay.pdf?sequence=1>.

57. Ніколіна І.І. Капніна Л.В. Оцінювання розвитку електронного урядування в Україні. *Naukowy i innowacyjny potencjał prezentacji: kolekcja prac naukowych «Л'ОГОІ» z materiałami Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji*, Opole, 18 listopada 2018 r. Równe : «Volynsky Oberegi» Publishing House, 2018. Tom 6. S. 118-122.
58. Панацея от всех бед: что такое e-government и что оно нам всем даст. URL: <http://gagadget.com/17024-panatseya-ot-vseh-bed-chto-takoe-e-government-i-chto-ono-nam-vsem-dast/>.
59. Семенченко А. І, Журавльов А. В. Теоретико-методологічні засади інституалізації державного управління у сфері електронного урядування. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Semenchenko.pdf>
60. Семенченко А.І., Коновал В.О. Організаційно-правові механізми державного управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування: проблеми та шляхи розв'язання. *Управління сучасним містом: Щомісячний науково-практичний журнал*. № 1-4/1-12(45-48). Київ, 2014. С. 15-26.
61. Шуляк В.С. Система нормативно-правового забезпечення електронного урядування в Україні. URL : <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2011-4-19.pdf>.
62. Як і для чого використовувати візуалізацію даних. URL: <http://eidos.org.ua/novyny/yak-i-dlya-choho-vykorystovuvaty-vizualizatsiyu-danyh>
63. Edward R. Tufte. *The Visual Display of Quantitative Information*. Cheshire, Connecticut: Graphics Press, 2001. 200 p.
64. United Nations E-government Survey 2014 E-Government for the Future We Want, United Nations, New York, 2014, United Nations Public Administration Country Studies United Nations. URL: http://unpan3.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2014-Survey/E-Gov_Complete_Survey-2014.pdf.

Нормативно-правові

65. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. №851-IV. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T030851.html
66. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>.
67. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року №3855-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
68. Про затвердження плану дій із впровадження Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2018-2020 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8.12.2018 р. № 1088-2018-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1088-2018-%D1%80>
69. Про захист інформації в автоматизованих системах. Закон України від 05.07.94р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994.

70. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах. Закон України від 31.05.2005 №2594-IV-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80/94>
71. Про національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 №74/98 – ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №27-28. Ст. 181.
72. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні 2007-2015 роки: Закон України від 09 січня 2007. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 12. Ст. 102.
73. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 р. *Голос України*. 2003. №134.
74. Про порядок здійснення криптографічного захисту інформації в Україні: Указ президента України від 22 травня 1998 р. №505/98. URL: <http://www.uapravo.net/akty/ministerstvo-main/akt9pprs7f.htm>
75. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05 жовтня 2017 року №2155-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.
76. Про положення про технічний захист інформації в Україні: Указ президента України від 27 вересня 1999 р. №1229. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1229/99>
77. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
78. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII. URL:
79. Про запобігання корупції: Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
80. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 918-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80>
81. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>
82. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 797-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80>.

Інтернет-ресурси

83. Система електронних державних закупівель (Prozorro) (<http://prozorro.org>)
84. Спеціальний портал «Відкритий бюджет». URL: <http://www.openbudget.in.ua/>
85. Бюджет громадських ініціатив Вінниці <http://vinnytsia-budget.e-dem.in.ua/#/>
86. Вебінар «Електронна ідентифікація: сучасний стан та перспективи». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=flGA28Qiy4c>

87. Вебінар «Концепція розвитку електронної демократії в Україні: основні можливості та виклики». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=YiMtT0w-75k>
88. Вебінар «Кращі світові практики е-участі у творенні публічної політики». URL: www.youtube.com/watch?time_continue=47&v=oMT08pxxCd4
89. Вебінар «Як розвивати проекти на основі відкритих даних - теорія та практика в Україні та за кордоном». URL: https://www.youtube.com/watch?time_continue=22&v=FjPzmMNVCRU
90. Веб-платформа Спільнота практик: сталий розвиток. URL: <http://udl.despro.org.ua/>
91. Єдина система місцевих петицій <https://e-dem.in.ua/>
92. Єдиний веб-портал використання публічних коштів (Є-data) (www.edata.gov.ua)
93. Єдиний державний веб-портал відкритих даних (www.data.gov.ua)
94. Мапа звернень громадян м. Вінниця <https://map.vmr.gov.ua/>
95. Офіційний веб-сайт міжнародної Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд». URL: <https://www.opengovpartnership.org/>
96. Офіційний інтернет-портал Міністерства та Комітету цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>
97. Портал відкритих даних Вінниці <https://opendata.gov.ua/>
98. Портал відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/>
99. Цифрові комунікації в глобальному просторі. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ITArts101+2017_T1/about
100. Corydon B., Ganesan V., Lundqvist M. Transforming government through digitization. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/public-sector/our-insights/transforming-government-through-digitization/>
101. Digital Democracy in a Globalized World. M. Adams, A. Banerjee, E. Bayamlioglu та ін. Elgar Law, Technology and Society series. 2017. URL: <https://www.e-elgar.com/shop/digital-democracy-in-a-globalized-world>
102. Digital Democracy: The Tools Transforming Political Engagement. J.Simon, T. Bass, V. Boelman, G. Mulgan. Nesta. 2017. URL: <https://www.nesta.org.uk/report/digital-democracy-the-tools-transforming-political-engagement>
103. Dunleavy P., 2014, The State is a Multi-System: Understanding the Oneness and Diversity of Government, paper at the 2014 UK Political Studies Association Conference, Manchester, 15 April 2014. URL: http://eprints.lse.ac.uk/56492/1/Dunleavy_State_multisystem.pdf
104. Dunleavy P., Margetts H., 2013, The Second Wave of Digital Era Governance: a quasiparadigm for government on the web, "Philosophical Transactions of the Royal Society A", 371(1987). URL: https://www.researchgate.net/publication/235658488_The_Second_Wave_of_Digital-Era_Governance_A_Quasi-Paradigm_for_Government_on_the_Web.
105. Dunleavy P., Margetts H., 2015, Design Principles for Essentially Digital Governance, Conference paper, paper at the 111th Annual Meeting of the

- American Political Science Association, San Francisco, 3-6 September 2015. <http://eprints.lse.ac.uk/64125/1/Essentially%20Digital%20Governance.pdf>.
106. Dunleavy P., Margetts H., Bastow S. and Tinkler J., 2005, New Public Management is dead. Long live Digital-Era Governance, “Journal of Public Administration Research and Theory”, 16 (3), pp. 467-494. URL: https://www.researchgate.net/publication/228301216_New_Public_Management_Is_Dead_-_Long_Live_Digital-Era_Governance
 107. E-Government Development Index. United Nation E-Government Knowledgebase. 2018. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/CountryInformation/id/180-Ukraine>.
 108. E-Participation Index. United Nation E-Government Knowledgebase. 2018. URL: <https://publicadministration.un.org>.
 109. Grassle S. Digital tools for participatory democracy. GovLab Blog. 2015. URL: <http://thegovlab.org/digital-tools-for-participatory-democracy/>
 110. Hermann M., Pentek T., Otto B. Design Principles for Industrie 4.0 Scenarios: A Literature Review. Technische Universitat Dortmund, 2015. – № 1. – 16 p. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/069c/d102faebef48fbb7b531311e0127652d926e.pdf>
 111. The Data Visualisation Catalogue (Каталог візуалізації даних). URL: <https://datavizcatalogue.com/>
 112. United Nations E-Government Survey. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us>.
 113. Wray S. Multi-channel citizen engagement and XaaS: Gartner pinpoints next govtech trends. SmartCitiesWorld14 Oct 2019. URL: <https://www.smartcitiesworld.net/news/news/multi-channel-citizen-engagement-and-xaas-gartner-pinpoints-next-govtech-trends-4682>.